

**3. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA**
Univerzita Karlova

Méně teorie, více praxe. Nový unikátní obor chce nalákat více sester do intenzivní péče

Role sester se za poslední desetiletí výrazně proměnila a nikde to není patrné tolik jako v oboru intenzivní péče. Sester je přitom dnes na trhu práce poskrovnu a těch, které by navíc vyhověly vysokým nárokům oboru intenzivní péče, je ještě méně. To má změnit nový navazující magisterský obor Intenzivní péče, který letos otevírá 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy. „Sestry dnes dělají spoustu věcí, které my, lékaři, neumíme, a proto je u nich vysokoškolské vzdělání důležité,“ říká přednosta KAR FNKV František Duška, který se o vznik oboru zasadil.

V posledních letech je systém českého zdravotnictví paralyzován nedostatkem kvalifikovaných zdravotních sester. Podle Ústavu zdravotnických informací a statistiky (ÚZIS) chybí v akutní lůžkové péči 3000 sester. To má pochopitelně negativní vliv na kapacitu jednotlivých pracovišť poskytovat zdravotní péči. Celá řada nemocnic musí kvůli tíživé personální situaci redukovat počet lůžek, někdy dokonce uzavírat celá oddělení. Markantní je pak nedostatek kvalifikovaných sester v oboru intenzivní péče. Ten totiž na dovednosti sester klade takové nároky, že v něm obstojí jen část z hrstky současných absolventů a absolventek.

Zkušenosti s tím má i Klinika anesteziologie a resuscitace 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy - Fakultní nemocnice Královské Vinohrady (KAR 3. LF a FNKV), která patří mezi největší lůžková oddělení v ČR svého typu. Posledních pět let čelí velmi nestabilní personální situaci, což se neblaze odrazilo i v počtu lůžek, která klinika byla schopna udržet v provozu.

„Nejhorší byla situace v roce 2018, kdy jsme kvůli nedostatku sester museli uzavřít až třetinu našich lůžek, a dokonce zde padly i úvahy o uzavření celého jednoho oddělení, které v současnosti zajišťuje příjem a akutní péči vážně zraněným pacientům v ohrožení života z celé východní části Prahy a Středočeského kraje,“ uvádí Ivana Trnková, vrchní sestra KAR. „Bohužel je na trhu práce zoufale málo adekvátně kvalifikovaných zdravotních sester, které by vyhověly požadavkům v tomto náročném a vysoce specializovaném oboru,“ dodává.

Současní absolventi se špatně zapracovávají

Problém je i zapracování nových kolegyň a kolegů. Absolventi jsou mnohdy přetíženi teorií, kterou jen velmi těžce umí přenést do praxe. „Pamatuji si, že když jsem vyšla ze školy, věděla jsem, která periferní myorelaxancia se z těla vylučují Hofmannovou eliminací, což je podle mě pro sestru naprosto zbytečná informace. Ale když se mi poprvé začal dusit pacient napojený na umělou plicní ventilaci, nevěděla jsem, co mám dělat,“ říká Martina Jurigová, sestra na KAR.

A právě to by měl změnit nový obor Intenzivní péče, který letos otevírá 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy. Jeho cílem je připravit budoucí absolventy na práci u intenzivního lůžka nejlepším možným způsobem. Zajistit to má unikátně koncipovaná výuka. Po získání teoretického základu navazuje praktická výuka na simulátoru nebo na jednom z pracovišť FN Královské Vinohrady, kde se studenti pod dohledem zkušené sestry školitelky budou moci naučit nabyté vědomosti propojit s praxí.

„Chceme, aby se naši studenti neučili mechanisticky, ale aby znalosti a dovednosti uměli logicky zdůvodnit, rozuměli jim a adekvátně je uměli aplikovat do praxe,“ vysvětluje Hana Svobodová, přednostka Ústavu ošetřovatelství 3. LF UK.

Inovativní způsob výuky není pro fakultu ničím novým. „Už od roku 1996 například výuka mediků probíhá problémově orientovaným způsobem. I obor Intenzivní péče bude trochu netradiční, a to nejen kompetenčně založeným pojetím. Víme, že z teoretických znalostí je dlouhodobě zapamatovatelných zhruba 10 procent, zatímco pokud se vykládané zažije, retence je daleko vyšší. Čas ušetřený na frontální výuce pak věnujeme praktickému výcviku, výuce na simulátorech a odborné praxi,“ přibližuje Duška.

Role sestry prošla ohromnou proměnou

Nový obor bere rovněž v potaz to, jak ohromnou proměnou prošla profese sestry za několik posledních dekád. „Když jsem se před lety rozhodla pro profesi zdravotní sestry, mé okolí kroutilo hlavou, že mám přece na víc než jen na to, abych umývala a krmila pacienty. Jenže to je dost zastaralý názor, role sestry se razantně proměnila a nikde to neplatí víc než v oboru intenzivní péče,“ dodává Martina Jurigová, sestra KAR.

Tyto změny se odrazily i ve vztahu lékaře a sestry. Sestra byla vnímána spíše jako jakási pomocnice lékaře, které byla svěřena péče o hygienu pacienta a „přikládání obkladů“, ale byl jí poněkud upřen samostatný pohled na věc. Tento asymetrický model práce je však dnes v intenzivní péči nemyslitelný.

„Intenzivní péče v 21. století je tak náročná práce, že úkoly je třeba rozdělit v týmu. Sestry v něm dnes umějí spoustu věcí, které neumějí lékaři - platí to hlavně pro ovládání složité techniky - a jejich vztah je partnerský. Za svou práci je sestra plně odpovědná, podílí se na formulaci a provádění léčebného plánu a tvoří plnohodnotného člena širokého týmu

profesionálů,“ upozorňuje František Duška. „Naším cílem je, aby se absolventky a absolventi u nás hlavou i rukama naučili vše, co budou v intenzivní, perioperační a resuscitační péči potřebovat v práci u lůžka. Chceme, aby po krátkém zácvičku, jejich kolegyně a kolegové kroutili nevěřicně hlavou, kde se to všechno naučili,“ uzavírá.

doc. MUDr. František Duška, PhD.

Mgr. Martina Jurigová